

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/267/2022
Identifikačné číslo spisu:	6718206249
Dátum vydania rozhodnutia:	26.03.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Holíč
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:6718206249.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ D. E., rod. O., nar. XX. B. XXXX, I., A. D. XXX/XX, 2/ G. U., rod. E., nar. XX. G. XXXX, V., E. XXX/XX, 3/ D. E., rod. E., nar. XX. D. XXXX, U., H. O., G. J. č. XXX, proti žalovaným 1/ N. E., rod. E., nar. XX. D. XXXX, U., H. O., G. J. XXX, v konaní zastúpená Advokátskou kanceláriou Mészáros Bariaková, Advokátska kancelária s.r.o., Zvolen, P. O. Hviezdoslava 344/23, IČO: 52 488 047, 2/ H. E., rod. E., nar. XX. H. XXXX, U., H. O., G. J. XXX, o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, vedenom na Okresnom súde Zvolen pod sp. zn. 15C/34/2018, o dovolaní žalovanej 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo 17. mája 2022 sp. zn. 14Co/21/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcom nepriznáva náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Zvolen (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo aj „okresný súd“) rozsudkom z 19. novembra 2021 č.k. 15C/34/2018-359 výrokom I. určil, že garáž č. súpisné XXX, zapísaná na liste vlastníctva č. XXX, vedená Okresným úradom, katastrálnym odborom I., pre obec U., kat. územie U., ako stavba na pozemku parc. č. CKN XXX - zastavaná plocha a nádvorie vo výmere 39 m², zapísaná na liste vlastníctva č. XX, vedeným Okresným úradom, katastrálnym odborom I., patrí do dedičstva po nebohom D.M. E., nar. XX. D. XXXX, zomrelom XX. N. XXXX, v polovici a do vlastníctva žalobkyne 1/ D. E., nar. XX. B. XXXX, v polovici. Výrokom II. súd žalovanej 1/ uložil povinnosť nahradiť žalobkyni 1/ trovy konania v rozsahu 100 %, do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu o výške trov konania. Výrokom III. súd vyslovil, že žalobkyni 1/ nárok na náhradu trov konania voči žalovanej 2/ nepriznáva a výrokom IV. súd vyslovil, že žalobcom 2/ a 3/ nárok na náhradu trov konania voči žalovaným 1/ a 2/ nepriznáva.

1.1. V odôvodnení predmetného rozsudku okresný súd uviedol, že žalobu žalobkyňa ako aj následne žalobcovia 2/, 3/, odôvodňovali tým, že žalobkyňa 1/ spolu s manželom nebohým D. E., ktorý bol bratom žalovanej 1/ a otcom žalobkyne 2/ a žalobcu 3/ v 70-tych rokoch minulého storočia, vystavali a upravili garáž pri dome so súpisným č. XXX. Manžel žalobkyne 1/ zomrel dňa XX. N. XXXX a

dedičské konanie po ňom bolo prejednané pod číslom D 1276/94. Žalobkyňa uviedla, že garáž vystavali so súhlasom svokrovcov pri dome súpisné č. XXX, ktorý je postavený na parcele CKN XXX, zapísaný na liste vlastníctva č. XX. Uvedený rodinný dom užívali svokrovci žalobkyne spoločne a po smrti svokra D. E. výlučne svokra N. E., rod. U., ktorá zomrela XX. N. XXXX. S nebohým manželom žalobkyňa 1/ na parcele CKN XXX bezprostredne susediacej s parcelou CKN XXX, na ktorej stál rodinný dom súpisné č. XXX, ešte za života svokrovcov N. a D. E. postavili v 70-tych rokoch s ich súhlasom garáž, ktorú užívali spolu s manželom. Navyše, nebohý D. E. - manžel žalobkyne - bol automechanik, v garáži bola jama a tu opravoval i autá. Svokrovci nedisponovali osobným motorovým vozidlom, takéto vozidlo mal nebohý manžel žalobkyne. Po smrti svokra D. E., svokra žalobkyne N. E., rod. U., darovala časť nehnuteľností zapísaných na liste vlastníctva č. XX, CKN XXX, XXX a XXX, vrátane domu so súpisným číslom XXX žalobcovi 3/ - vnukovi v polovici a v druhej polovici dcére - žalovanej 1/. Garáž nebola predmetom darovania nebohou svokrou žalobkyne. Vlastníctvo garáže nebolo sporné až do roku 2018, kedy žalovaná 1/ na Obecnom úrade v U. podala čestné vyhlásenie, že je vlastníčkou garáže a požiadala o pridelenie súpisného čísla. Obec jej následne vyhovel a ako spoluvlastníčke CKN parcely XXX, na ktorej stojí predmetná garáž, jej bolo vydané súpisné číslo XXX. Nakoľko žalovaná 1/ nikdy nebola stavebníčkou, získala uvedené súpisné číslo neoprávnene. V 70-tych rokoch bola žalovaná 1/ neplnoletá, nikdy sa nepodieľala na výstavbe garáží a neužívala ju.

1.2. Súd na vec aplikoval ustanovenie § 126 ods. 1 a § 132 ods. 1 zákona č. 40/1964 Z. z. (ďalej len „OZ“). Žalobkyňa v rámci konania uviedla, že uvedenú garáž vystavala spolu s nebohým manželom v 70-tych rokoch. Garáž bola vystavaná svojpomocne počas života svokrovcov. Garáž bola vybudovaná z panelov, ktoré mal zabezpečiť otec žalobkyne. Tieto skutočnosti mali potvrdiť aj deti, ktoré neskôr v priebehu konania vstúpili do konania ako strany sporu a tiež navrhovaní svedkovia - susedia, ktorí vyrastali v časti G. J. a sú bezprostrednými susedmi k rodinnému domu súpisné č. XXX, v blízkosti ktorého stojí aj sporná garáž. Obaja svedkovia potvrdili, že garáž využíval „ujo D.“ (nebohý manžel žalobkyne) spolu s manželkou. Tento, ako vyplynulo z vyjadrení strán sporu a žalovaná 1/, ktorá bola jeho sestrou, túto skutočnosť nepoprela, bol taxikárom, mal osobné motorové vozidlo a opravoval vozidlá. Pracoval ako automechanik a v garáži mal jamu, ktorá mu slúžila na opravu a údržbu motorových vozidiel. Pri ohliadke, ktorú súd vykonal v auguste 2021, konštatoval, že je garáž vyhotovená z panelov a skutočne je vo vnútri garáže jama, ktorá slúžila automechanikom na opravu vozidiel. Žalovaná 1/, naopak, v oznámení adresovanom na Obec U. uviedla, že garáž bola vystavaná jej matkou N. spolu s manželom - otcom D.. Neskôr bolo opravené odôvodnenie oznámenia v októbri 2018 s tým, že garáž bola postavená pred rokom 1976 starým otcom E. U. a jej matkou N. E., rod. U..

1.3. Súd prvej inštancie poukázal na ust. § 132 ods. 1 OZ, v ktorom sú uvedené možné spôsoby nadobudnutia vlastníctva, ktorým je aj iná skutočnosť ustanovená zákonom. Medzi takúto inú skutočnosť patrí i zhotovenie veci. Preto súd zameral svoje dokazovanie na to, kto uvedenú garáž postavil, nakoľko stavebné povolenie ani kolaudačné rozhodnutie, týkajúce sa spornej garáže, neexistovalo. Z ohliadky vyplynulo, že garáž bola postavená z panelov a vo vnútri bola ovakovaná. V garáži sa skutočne nachádzala jama, ktorá v čase ohliadky bola prekrytá doskami. Panel bol viditeľný nielen z vnútornej, ale aj z vonkajšej strany. Na mieste samom pri ohliadke bol vypočutý bezprostredný sused D. U., ktorý potvrdil, že garáž využíval nebohý D., ktorý pracoval ako automechanik. Rovnako aj svedkyňa T. L., rod. U., uviedla, že si od dieťaťa pamätá bielu O., ktorú mal „ujo D.“ (nebohý manžel žalobkyne), ktorú mal garážovať v tejto garáži. Navyše, tento bol automechanik, vždy tu opravoval nejaké zariadenia, stroje, autá. I protistranou navrhnutá svedkyňa B., potvrdila, že nebohý manžel žalobkyne a brat žalovanej 1/ bol taxikár, avšak vo vyjadrení svedkyne B. boli obsiahnuté skutočnosti a tvrdenia, ktoré vzhľadom na vek a umiestnenie menovanej sa javili súdu ako nepravdepodobné. Súd poukázal i na to, že neobstoja tvrdenia, týkajúce sa držby motorového vozidla matky žalovanej 1/, ktorá mala byť držiteľkou osobného motorového vozidla necelých 10 rokov pred svojou smrťou. Držiteľkou vodičského oprávnenia však nebola. V prospech žalobkyne a jej nebohého manžela vyznievali výpovede svedkov, ako aj detí a samotnej žalobkyne, že manžel žalobkyne D. E. sa venoval vozidlám, bol držiteľom vodičského oprávnenia, bol vlastníkom motorového vozidla, opravoval vozidlá a bol automechanikom. Garáž bola uspokojená na opravu vozidiel, a preto súd dal za pravdu žalobkyňi, že táto garáž bola vybudovaná jej manželom počas manželstva. Keďže súd dospel k záveru, že vlastníctvo k novovzniknutej stavbe - garáži nadobudli stavitelia, teda tí, ktorí stavbu uskutočnili s prejavom úmyslu mať ju pre seba, užívať ju pre seba, žalobe vyhovel a v polovici určil, že žalobkyňa 1/ je vlastníčkou

spornej garáži a v polovici táto patrí do dedičstva po jej nebohom manželovi D. E.. O trovách konania rozhodol súd podľa § 255 ods. 1 CSP.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalovaných rozsudkom zo 17. mája 2022 sp. zn. 14Co/21/2022 potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch I. a II., žalovanej 1/ uložil povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ až 3/ náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%, žalobcom 1/ až 3/ právo náhradu trov odvolacieho konania voči žalovanej 2/ nepriznal.

2.1. Odvolací súd preskúmal v medziach uplatňovaných odvolacích dôvodov, ktorými je viazaný (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP) rozsudok súdu prvej inštancie bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) a súc viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), dospel k záveru, že odvolanie žalovanej 1/ nie je dôvodné. Podľa odvolacieho súdu súd prvej inštancie v predmetnej veci vykonal podrobné, dostatočné dokazovanie na zistenie skutkového stavu veci, pričom na mieste samom v čase vykonávania ohliadky, ako i na pojednávaniach vedených súdom, vyslúchol stranami navrhnutých svedkov, ktorí boli spôsobilí vnímať pomery a o týchto mali vedomosť, keďže žili v susedstve predmetného rodinného domu a k nemu pristavanej garáže. Nemožno prisvedčiť odvolacej námietke žalovanej v tom, že uvedení svedkovia boli v čase výstavby garáže nedostatočného veku a okolnosť, týkajúcu sa stavebníkov nemohli z tohto dôvodu hodnoverne popísať. Je nutné uviesť, že vyslúchnutí svedkovia žili v blízkosti, resp. susedstve predmetného rodinného domu a k nemu pristavanej garáže dlhodobo v čase od výstavby garáže následne, teda boli znali pomerov okolností výstavby a následného užívania predmetnej garáže, keď svedok D. U., žijúci dlhodobo v susedstve rodinného domu súp. č. XXX, uviedol, že garáž staval nebohý D. E. s manželkou, pričom svedok im pomáhal garáž „vakovať vo vnútri, omietať“. S istotou vylúčil, že by garáž stavala žalovaná 1/ alebo jej rodičia. Podľa svedeckej výpovede garáž postavil aj užíval nebohý D. E. s manželkou. V podanom odvolaní žalovaná 1/ tiež namietala, že súd mal prihliadať i na ňou predkladaný dôkaz - znalecký posudok vypracovaný V. L. v konaní vedeným Okresným súdom Zvolen pod sp. zn. 8C/117/78 - a tento vyhodnotiť v prospech žalovanej 1/. V uvedenom znaleckom posudku je predmetná garáž označená ako „hospodárska budova“, pričom z ostatného obsahu znaleckého posudku, vyplýva dodatok „hospodárska budova, ktorú odporca postavil“. Tu je potrebné uviesť, že pokiaľ je predmetná garáž označená ako hospodárska budova s dovetkom protistrany v konaní: „ktorú odporca postavil“, uvedené neobjektívizuje, nepreukazuje a ani nezakladá vlastníctvo k predmetnej budove, rovnako tak neustaľuje otázku, kto bol stavebníkom danej časti - hospodárskej budovy alebo garáže, keď uvedená otázka nebola predmetom skúmania. V uvedenom konaní išlo o žalobu N. U. proti žalovaným E. U., N. E. a D. E. o vypustenie spornej plochy. V uvedenom konaní nebola predmetom skúmania otázka kto bol vlastníkom, resp. stavebníkom hospodárskej budovy, táto v predmetnom konaní nebola skúmaná a ani zodpovedaná, preto žalovanou označený listinný dôkaz nie je spôsobilý na prijatie záveru, že stavebníkom hospodárskej budovy by mal byť E. U. a N. E. (prípadne D. E.). Uvedená časť znaleckého posudku zachytáva výlučne znalcom uvádzané subjektívne vyjadrenie jednej z (tam označených) sporových strán. Naopak, v súdnej veci súd prvej inštancie zameral dokazovanie a dokazovanie cielene vykonal práve na zodpovedanie otázky, kto bol stavebníkom žalobkyňou označenej budovy, v dôsledku čoho možno takejto osobe priznať nadobudnutie vlastníckeho práva k stavbe postavenej na cudzom pozemku v zmysle § 132 ods. 1 OZ. Vyhodnotením vykonaného dokazovania vo vzájomných súvislostiach nastala v súdnej veci dôkazná situácia, keď prevaha dôkazov preukazovala tvrdenia žalobkyne o tom, že predmetnú garáž vystavala s manželom D. E. žalobkyňa 1/, keď uvedené tvrdenia žalobkyne majú logický základ, boli verifikované súdom vykonanou ohliadkou na mieste samom a týmto (tvrdeniam žalobkyne) prisvedčujú i výpovede svedkov, dlhodobo žijúcich v susedstve predmetného rodinného domu, dlhoročne poznajúcich pomery v rodine žalobkyne a žalovaných, ktorí svedkovia majú rovnako neutrálny vzťah k strane žalobcu, ako aj ku strane žalovanej, teda nie je dôvod pre hodnotenie svedeckých výpovedí (D. U. a T. L.) ako tendenčných či účelových, pričom jeden z vyslúchnutých svedkov si samotnú výstavbu garáže i pamätal, dokonca, podľa vlastných tvrdení pri nej sám žalobkyňa a jej manželovi pomáhal. Na základe uvedeného dokazovania tak súd prvej inštancie správne dospel k záveru o preukázanom vlastníctve označenej garáže v prospech žalobkyne a jej (v súčasnosti už nebohého) manžela, keď v zmysle Občianskeho zákonníka, vlastníctvo k novozhotovenej stavbe nadobudne ten, kto uskutočnil stavbu s úmyslom mať ju pre seba.

2.2. V ostatnom obsahu podaného odvolania žalovaná 1/ taktiež namietala, že pokiaľ by sporná stavba

bola postavená D. E. s manželkou do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a jej manžela, určite by uvedená stavba nebola opomenutá v dedičskom konaní sp. zn. D 1276/94 po poručiteľovi D. E.. S uvedenou námietkou prednesenou žalovanou rovnako v konaní pred súdom prvej inštancie sa vysporiadal už sám konajúci súd, keď na uvedenú argumentáciu uviedol, že neprejednanie predmetnej nehnuteľnosti garáže v dedičskom konaní, resp. nezahrnutie tohto majetku - stavby garáže do masy dedičstva neznamená, že uvedená stavba poručiteľovi vlastnícky nepatrila a na strane druhej, výkladom opaku, že patrila do vlastníctva svokrovcov žalobkyne, t. j. rodičov D. E.. Argumentom s rovnakou dôkaznou hodnotou je tá okolnosť, že žalobkyňou označená stavba garáže (ani „hospodárskej budovy“) nebola súčasťou majetku prevádzaného z matky D. E. darovaním v polovici na svojho vnuka (žalobcu 3/) a v polovici na svoju dcéru (žalovanú 1/), keď z uvedených prevodných úkonov darovania je zrejmé, že takýmto spôsobom matka žalovanej 1/ a zároveň stará matka žalobcu 3/ previedla vlastnícke právo (darovaním) k celému rodinnému domu, pozemkom a príslušenstvu k rodinnému domu. Pokiaľ by táto mala za to, že je taktiež vlastníčkou postavenej garáže, resp. že jej vlastnícke právo ako stavebnícke prislúcha, nie je daný rozumný dôvod na to, aby pri darovaní celého ostatného súboru nehnuteľností tieto darovala označeným obdarovaným, avšak takýto úkon neučinila i ohľadom predmetnej garáže, keď tak učinila i k parc. registra „C“ č. XXX, na ktorej sa stavba garáže nachádza. Preto odvolacia námietka žalovanej, že z dôvodu absencie garáže v mase prejednávaneho dedičstva po D. E. by malo vyplývať vlastnícke právo svokrovcov žalobkyne a zároveň rodičov žalovanej 1/, nie je dôvodná. S poukazom na všetky uvedené dôvody, odvolací súd vyhodnotil odvolacie námietky žalovanej 1/ ako nedôvodné, nespôsobilé prívodiť iné rozhodnutie o veci než učinil súd prvej inštancie; z týchto dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v jeho meritórnom výroku I. potvrdil ako vecne správne. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa ust. § 262 ods. 1 CSP, § 396 ods. 1 CSP a § 255 ods. 1 CSP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu, napádajúc ho v celom jeho rozsahu, podala žalovaná 1/ (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z ust. § 420 písm. f) CSP. Navrhla, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil.

3.1. Prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľka oprela o tvrdenie, že súd druhej inštancie nesprávnou interpretáciou skutkových okolností zistených v priebehu konania, na ktorých založil svoje rozhodnutie, nedostatočne zistil a preveril skutkový stav veci, osvojil si nepravdivé a teda nesprávne skutkové tvrdenia vypočutých svedkov D. U. (nar. XX. G. XXXX) a T. L. (nar. XXXX). Oba súdy tak učinili skutkové zistenia na základe tvrdení svedkov, ktoré objektívne nemôžu byť pravdivé, pričom napriek tomu, že zjavne súdy hodnotením tvrdení svedkov mali pochybovať o pravdivosti tvrdení týchto svedkov, napriek tomu sa s ich tvrdeniami stotožnili a považovali za dostatočný dôkaz na preukázanie tvrdení žalobkyne o tom, že práve ona by mala byť vlastníčkou, výpovede týchto dvoch svedkov sú na preukázanie tvrdení žalobkyne úplne neupotrebitelné. Súd druhej inštancie bez akéhokoľvek dôkazu tvrdí, že títo svedkovia žili v blízkosti resp. susedstve spornej stavby, z výsluchu svedkyne T. L. vyplýva, že svedkyňa býva pol kilometra od spornej nehnuteľnosti (pričom v skutočnosti je to vzdialenosť cca 1 km). Ani vzdialenosť 500 m nie je možné považovať za susedstvo a ani za blízkosť, keďže sporná stavba nie je viditeľná či už z predmetnej nehnuteľnosti, kde žila ani z prístupovej cesty k tejto nehnuteľnosti. Rovnako zo svedeckej výpovede svedkyne nevyplýva, že by tak ako to tvrdí súd druhej inštancie bola znála pomerov okolností výstavby, kde sama svedkyňa uvádza na otázku, ktoré osoby stavali garáž: „viete ako dieťa som nesledovala kto to budoval pri stavaní tejto budovy.“ V čase výstavby bola dieťa a vnímala len to, kto následne užíval spornú nehnuteľnosť a nie kto ju postavil. Vzhľadom k tomu, že žalobkyňa 1 a jej manžel bývali v rodinnom dome vo vlastníctve E. U. a N. E. (právnych predchodcov žalobkyne I), ktorého príslušenstvo tvorila aj sporná nehnuteľnosť v tomto konaní nazvaná ako garáž, avšak v roku 1978 v čase súdneho sporu vedeného na OS Zvolen pod sp. zn. 8C/117/78 proti E. U. a N. E. označená ako hospodárska budova, žalobkyňa 1/ a jej manžel užívali tak rodinný dom ako aj jeho príslušenstvo podľa vzájomnej dohody s vlastníkmi týchto nehnuteľností, avšak na tom základe nemôže byť vyvodený záver, že by spornú stavbu postavila žalobkyňa s manželom do ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Samotná skutočnosť, že v dome bývali a v súčasnosti nehnuteľnosť označenú ako garáž aj užívali bez ďalšieho nepreukazuje, že by boli jej stavebníkmi ako ani vlastníkmi. Súd prvej inštancie žiadnym spôsobom neskúmal vzdialenosť bydliska svedkov v čase stavby spornej nehnuteľnosti, pričom svedok

D. U. v súčasnosti bytom G. J. s.č. XXX, ktorý vo svojej výpovedi uviedol, že je v súčasnosti sused zhora, v čase výstavby spornej nehnuteľnosti býval s rodičmi v rodinnom dome súp. č. XXX vzdialenom cca 800 m od spornej nehnuteľnosti. Uvedenú skutočnosť však súd neskúmal a teda závery tak súdu prvej inštancie ako aj druhej inštancie, že by títo svedkovia žili v blízkosti resp. susedstve predmetného rodinného domu a k nemu pristavanej garáže dlhodobo v čase od výstavby garáže nie sú pravdivé, Súd prvej inštancie sa nijako nezaoberal námietkami žalovanej 1/ o tom, že svedkovia D. U. a T. L., v dôsledku nedostatku veku nemohli vedieť zhodnotiť, kto bol stavebníkom spornej nehnuteľnosti. Súd prvej ani druhej inštancie sa nezaoberal tým, či to, čo svedkovia produkujú vo svojich výpovediach, môže vôbec vychádzať z ich nadobudnutej vedomosti, t. j. či mali objektívnu možnosť vnímať vlastnými zmyslami skutočností, ktoré uvádzajú. Súdy objektívne nezhodnotili, prečo napriek týmto námietkam žalovanej považujú svedecké výpovede za hodnoverné, spôsobilé potvrdiť skutočnosti tvrdené v konaní žalobkyňou. Pritom svedkovia boli v čase, keď mali nadobudnúť vedomosti produkované v ich výpovediach malé deti vo veku 5 a 11 rokov, do dvora kde sa sporná nehnuteľnosť nachádza nechodili ani nemali možnosť vnímať napr. z príjazdovej cesty k ich bydliskám, čo sa na dvore v čase stavby deje. Navyše keby hneď aj videli, že sa na realizácii stavby podieľa žalobkyňa s manželom to ešte neznamená, že bola stavebníkom a už vôbec to nedokazuje, kto je vlastníkom spornej nehnuteľnosti. Súd druhej inštancie bez toho, aby kriticky nahliadol aj na žalovanou 1/ opakovane uvádzané námietky, aby súd prvej inštancie na výpovede svedkov, ktorí boli v čase výstavby maloletí a teda nemohli mať vedomosť o okolnostiach výstavby neprihliadal, bez hodnotenia dôkazov v ich vzájomnej súvislosti si osvojil, zo svedeckej výpovede nelogicky vyplývajúci záver, že by svedok D. U. (nar. XX. G. XXXX), ktorý mal v čase výstavby (1972-1973) 4-5 rokov vedel a mohol poskytnúť adekvátne svedectvo, kto spornú nehnuteľnosť postavil. Žalovaná I je presvedčená, že súd hodnotil vykonané dokazovanie svedeckými výpoveďami nelogicky a nesprávne interpretoval skutočnosti z výpovedí získané. Následne aj odvolací súd na podklade takto nesprávne zisteného skutkového stavu veci súdom prvej inštancie a nesprávneho hodnotenia dôkazov súdom prvej inštancie si takto zle hodnotené závery pri svojom rozhodovaní osvojil, hoci sa mal a mohol zaoberať tak namietaným nedostatkom veku svedkov ako aj tým, že títo neboli a nie sú osobami bývajúcimi v blízkosti resp. susedstve spornej nehnuteľnosti.

3.2. Žalovaná 1/ vstúpila do práv svojich právnych predchodcov, do ktorých vlastníctva bola sporná nehnuteľnosť za súčinnosti celej rodiny postavená, pričom pokiaľ súd prihliadal na pre súdom prvej inštancie logicky vyznievajúci rad okolností, že svokrovci žalobkyne 1/ nemali aj na tú skutočnosť, že sporná stavba bola ešte v roku 1978 znalcom V. L. v konaní vedenom OS Zvolen pod sp. zn. 8C/117/78 označená ako hospodárska budova, ktorú odporca postavil (t.j. právny predchodcovia žalovanej 1/ - E. U. a N. E. príp. manžel) a nie garáž, pričom žalovaná 1/ aj v rámci svojich vyjadrení uvádzala, že účel využívania spornej stavby sa menil, vlastníctvo preto nie je možné založiť len na tvrdení o účele užívania stavby resp. vlastníctve motorového vozidla. Súdy nesprávne považujú za preukázané skutočnosti vyplývajúce z výpovedí svedkov po 50 rokoch o skutočnostiach, ktoré ani nemohli vnímať, ale nepovažujú za relevantný dôkaz skutočnosti zistené znalcom pri jeho znaleckom skúmaní, ktoré skutočnosti znalec uvádzal ako nezávislá osoba v čase, keď spor o nehnuteľnosť neexistoval. Žalovaná 1/ považuje takéto neobjektívne hodnotenie dôkazov súdom prvej inštancie ako aj súdom druhej inštancie za porušenie jej práva na spravodlivý proces. Súdy mali rovnako prihliadať na skutočnosti uvádzané T. B. (nar. XX. G. XXXX), ktorá v priebehu konania zomrela, avšak v písomnej forme uviedla, kto spornú nehnuteľnosť stavala. T. B. bola spôsobilá na právne úkony, vedela jasne formulovať skutočnosti, na ktoré si z mladosti pamätala, keďže v čase výstavby spornej nehnuteľnosti mala 39 rokov, žila v priamom susedstve s výhľadom na spornú nehnuteľnosť (dom č. XXX) a bola súčasťou rodiny. Súdy však bez bližšieho odôvodnenia zhodnotili, že tvrdenia T.O. B. vzhľadom na vek a umiestnenie menovanej v domove ústavnej starostlivosti nie je dôvodné zobrať do úvahy pri ich rozhodovaní.

4. Žalobcovia v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovanej 1/ navrhli dovolanie ako nedôvodné zamietnuť. Napadnutý rozsudok považujú za vecne správny, dovolateľka len zopakovala svoje odvolacie dôvody, nepreukázala však porušenie jej práva spravodlivý proces.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že

dovolanie žalovanej 1/ je potrebné ako neprípustné odmietnuť.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd.

8. Dovolanie treba považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný (procesnými stranami, ani samotným dovolacím súdom) ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu z akýchkoľvek dôvodov a hľadísk.

9. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprisnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať bezbreho; namieste je skôr zdržanlivý (uvážený) prístup.

10. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Na týchto záveroch zotrváva aj súčasná rozhodovacia prax najvyššieho súdu.

11. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (viď napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnene uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

12. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod (§ 420 alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti (§ 440 CSP) dovolací súd neprejednáva (ex officio) dovolanie nad rozsah, ktorým dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatnený dovolací dôvod; ide o posilnenie dispozičného princípu v dovolacom konaní (deetatizáciu dovolania), pri plnom rešpektovaní autonómie a zodpovednosti dovolateľa, pri rozhodovaní o tom, či podá dovolanie, aký dovolací dôvod uplatní a akým

spôsobom ho vymedzí. S tým súvisí aj procesná pasivita dovolacieho súdu, ktorý pri prípadných vadách dovolania tieto pri riadnom zastúpení dovolateľa nenapráva.

13. Dovolacie konanie má od účinnosti Civilného sporového poriadku povahu typického „advokátskeho procesu“, a to nielen vzhľadom na znenie sporového poriadku. Spracovaniu dovolania a celkovej kvalite zastupovania dovolateľa musí advokát, dovolateľ, ktorý má vysokoškolské vzdelanie druhého stupňa, ale aj zamestnanec dovolateľa, ktorý je právnická osoba nevyhnutne venovať zvýšenú pozornosť. Dovolací proces je v porovnaní s predchádzajúcou právnou úpravou podstatne rigoróznejší a odborne náročnejší. Z hľadiska posúdenia prípustnosti dovolania je teda podstatné správne vymedzenie dovolacích dôvodov spôsobom upraveným v zákone (§ 431 až § 435 CSP), a to v nadväznosti na konkrétne, dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. Pokiaľ nie sú splnené procesné podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, nemožno dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu podrobiť vecnému preskúmaniu v dovolacom konaní.

14. Dovolateľka prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

15. Dovolací súd v tejto súvislosti už konštantne uvádza, že z práva na spravodlivý súdny proces pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (viď napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom; integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce súdne konanie.

15.1. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle tohto ustanovenia tiež nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že sa súd dopustil vady zmätočnosti v zmysle tohto ustanovenia; rozhodujúce je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k tejto procesnej vade skutočne došlo (3Cdo/41/2017, 3Cdo/214/2017, 8Cdo/5/2017, 8Cdo/73/2017). Dovolací súd preto cez prizmu v dovolaní uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k dovolateľkou namietanej procesnej vade.

16. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

16.1. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca, a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva. Ide napr. o právo na verejné prejednanie sporu za prítomnosti strán sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, právo na zastúpenie zvoleným zástupcom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a so zákazom denegatio iustitiae (odmietnutie spravodlivosti).

17. Posúdiac dovolanie podľa obsahu (§ 124 ods. 1 CSP), dovolateľka prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP a porušenie práva na spravodlivý proces (okrem rozsiahlej polemiky so závermi súdov nižších inšancií a nesúhlasu s ich skutkovými zisteniami) videla v tom, že odvolací súd nesprávnou interpretáciou skutkových okolností zistených v priebehu konania, na ktorých založil svoje rozhodnutie, nedostatočne zistil a preveril skutkový stav veci, osvojil si nepravdivé a teda nesprávne skutkové

tvrdenia vypočutých svedkov, hodnotenie vykonaného dokazovania je nelogické a nesprávne.

18. K dovolacej argumentácii dovolateľky najvyšší súd v prvom rade uvádza, že z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie vo veci (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle ustanovenia § 420 písm. f) CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, či 4Cdo/3/2019, 8Cdo/152/2018, bod 26, 5Cdo/57/2019, bod 9, 10, 9Cdo/248/2021) alebo prekvapivosťou rozhodnutia, či rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.).

19. V súvislosti s uplatnenou námietkou dovolateľky o pochybení súdu prvej inštancie v procese dokazovania je súdna prax najvyššieho súdu jednotná v názore, podľa ktorého nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (porovnaj sp. zn. 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017, 9CdoPr/8/2023). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval Ústavný súd SR, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

20. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza (rovnako ako právna úprava Občianskeho súdneho poriadku účinná do 30. júna 2016) zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vychádzajúca z čl. 15 základných princípov CSP a normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritorne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., *Civilný sporový poriadok, Komentár*, Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729). V prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov nejde o dôvod zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 237 OSP (viď R 42/1993), resp. § 420 písm. f) CSP. Porušením práva na spravodlivý proces nie je iné hodnotenie vykonaných dôkazov súdom, než aké sú predstavy strany, resp. strán sporu.

20.1. Súdna prax je jednotná v názore, že ak aj súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť prípadne k nesprávnym skutkovým zisteniam a v konečnom dôsledku aj k vecne nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmatečnosti rozhodnutia v zmysle § 420 písm. f) CSP. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykoná všetky procesnou stranou navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 420 písm. f) CSP (porovnaj R 37/1993, R 125/1999 a R 6/2000).

21. Preskúmaním obsahu spisu podľa názoru odvolacieho súdu súdy nižších inštancií správne, v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov, vykonané dôkazy vyhodnotili jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti (§ 191 ods. 1 CSP), ako aj náležite rozhodnutie odôvodnili v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z § 393 ods. 2 CSP. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom strany sporu, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu vrátane ich dôvodov a námietok (porovnaj II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

22. Podstata dovolacej argumentácie dovolateľky spočívala v rozsiahlej polemike so závermi súdov nižších inštancií a nesúhlas s ich skutkovými zisteniami, namietajúc, že odvolací súd mal súdom prvej inštancie zistený skutkový stav prehodnotiť. V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že

nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

22.1. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v súdnej veci dovolací súd nezistil.

23. V preskúmvanej veci odvolací súd dospel k záveru, že skutkové zistenia súdu prvej inštancie majú oporu vo vykonanom dokazovaní, keď súd prvej inštancie vzal do úvahy všetky rozhodujúce skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, z prednesov sporových strán a z obsahu spisu vyplynuli najavo, následne tieto; v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 CSP v spojení s § 191 CSP), správne vyhodnotil a dospel tak k správnym skutkovým záverom. Doposiaľ vykonané dokazovanie aj podľa názoru dovolacieho súdu dostatočne odôvodňuje závery prijaté odvolacím súdom, viazaným skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP). Dovolací súd v hodnotení dôkazov súdmi nižších inštancií nezistil pochybenie, ktoré by bolo v extrémnom rozpore s obsahom spisu. Iba takéto pochybenie by totiž predstavovalo odňatie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

24. Z hodnotenia dôkazov súdmi nižších inštancií je zrejmé, že súdy považovali za dostatočne preukázané tvrdenia žalobkyne 1/ o tom, kým a kedy bola predmetná garáž vystavaná, akým spôsobom, z akého materiálu a za koho súčinnosti. Tvrdenia prednášané žalobkyňou konajúci súd prvej inštancie konfrontoval na ohliadke vykonanej na mieste, po vykonaní ktorej dospel k záveru, že tvrdenia žalobkyne ohľadom materiálov, z ktorých bola garáž postavaná (panelov), zodpovedajú skutočnému stavu. Súd prvej inštancie prihliadol i na logicky vyznievajúci rad okolností, že svokrovci žalobkyne a zároveň rodičia nebohého D. E. v čase výstavby predmetnej garáže nemali motorové vozidlo, týmto disponoval len toho času nebohý manžel žalobkyne 1/, ktorý bol taxikárom a zároveň sa venoval i servisu a oprave iných motorových vozidiel. Za týmto účelom bola garáž vybavená i jamou, z ktorej bolo možné vykonávať i opravy motorových vozidiel. Tvrdený a súdom zistený stavebný charakter stavby garáže, jej účel prisvedčujú pravdivosti tvrdení prednášaných žalobkyňou, keď o opaku, t. j. o tom, že stavebníkom predmetnej garáže boli iné osoby než žalobkyňa 1/ s manželom, svedčí vyhlásenie žalovanej 1/ z roku 2018, ktoré bolo prehlasujúcou žalovanou 1/ následne zmenené, keď v mesiaci október 2018 žalovaná 1/ uvádzala ako stavebníkov garáže iné osoby (starý otec žalovanej s jej matkou N. E.) než v pôvodnom potvrdení z apríla 2018 (stavebníkmi mali byť rodičia žalovanej 1/ N. E. a D. E.), pričom táto nekonzistentnosť a obsahová rozdielnosť prehlásenia učeného tou istou osobou vzbudila dôvodnú pochybnosť o jeho dôveryhodnosti a pravdivosti.

25. Dovolací súd zhodne s odvolacím súdom konštatuje, že súd prvej inštancie v predmetnej veci vykonal podrobné, dostatočné dokazovanie na zistenie skutkového stavu veci, pričom na mieste samom v čase vykonávania ohliadky, ako i na pojednávaniach vedených súdom, vypočul stranami navrhnutých svedkov, ktorí boli spôsobilí vnímať pomery a o týchto mali vedomosť, keďže žili v susedstve predmetného rodinného domu a k nemu pristavanej garáže. Odvolací súd sa uspokojivo vysporiadal aj s odvolacou námietkou žalovanej v tom, že uvedení svedkovia boli v čase výstavby garáže nedostatočného veku a okolností, týkajúcu sa stavebníkov nemohli z tohto dôvodu hodnoverne popísať, argumentujúc tým, že vypočutí svedkovia žili v blízkosti, resp. susedstve predmetného rodinného domu a k nemu pristavanej garáže dlhodobo v čase od výstavby garáže následne, teda boli znali pomeroch okolností výstavby a následného užívania predmetnej garáže, keď svedok D. U., žijúci dlhodobo v susedstve

rodinného domu súp. č. XXX, uviedol, že garáž staval nebohý D. E. s manželkou, pričom svedok im pomáhal garáž „vakovať vo vnútri, omietať“. S istotou vylúčil, že by garáž stavala žalovaná 1/ alebo jej rodičia. Podľa svedeckej výpovede garáž postavil aj užíval nebohý D. E. s manželkou. Neprijateľnosti či nelogickosti takejto argumentácie odvolacieho súdu nesvedčí ani dovolacia námietka dovolateľky, ktorá poukazovala na nízky vek svedkov, ako aj presnú vzdialenosť bydliska svedkov od predmetnej garáže, resp. či svedkovia mali priamy a bezprostredný výhľad na predmetnú garáž, keď aj podľa dovolacieho súdu je podstatné, že svedkovia vypovedali k okolnostiam výstavby a užívania predmetnej garáže tak, ako si pamätali. Zároveň je dôležité podotknúť, že rozhodnutie súdov nižších inštancií nebolo založené výlučne len na uvedených svedeckých výpovediach, tieto v skutočnosti len dopĺňali ostatné vykonané dôkazy, pričom logickosť prijatých skutkových záverov ničím podstatným nenarúšali.

26. Odvolací súd sa dostatočne jasne a presvedčivo vysporiadal aj s ďalšou odvolacou námietkou žalovanej 1/, že súd mal prihliadať i na ňou predkladaný dôkaz znalecký posudok vypracovaný V. L. v konaní vedeným Okresným súdom Zvolen pod sp. zn. 8C/117/78 - a tento vyhodnotiť v jej prospech, keď zdôraznil, že pokiaľ je predmetná garáž označená ako hospodárska budova s dovetkom protistrany v konaní: „ktorú odporca postavil“, uvedené neobjektívizuje, nepreukazuje a ani nezakladá vlastníctvo k predmetnej budove, rovnako tak neustaluje otázku, kto bol stavebníkom danej časti - hospodárskej budovy alebo garáže, keď uvedená otázka nebola predmetom skúmania. V uvedenom konaní išlo o žalobu N. U. proti žalovaným E. U., N. E. a D. E. o vypustenie spornej plochy. V uvedenom konaní nebola predmetom skúmania otázka, kto bol vlastníkom, resp. stavebníkom hospodárskej budovy, táto v predmetnom konaní nebola skúmaná a ani zodpovedaná, preto žalovanou označený listinný dôkaz nebol ani podľa dovolacieho súdu spôsobilý na prijatie záveru, že stavebníkom hospodárskej budovy by mal byť E. U. a N. E. (prípadne D. E.).

27. Podľa dovolacieho súdu nemožno nič vytknúť záveru odvolacieho súdu o tom, že vyhodnotením vykonaného dokazovania vo vzájomných súvislostiach nastala v súdnej veci dôkazná situácia, keď prevaha dôkazov preukazovala tvrdenia žalobkyne o tom, že predmetnú garáž vystavala s manželom D. E. žalobkyňa 1/, keď uvedené tvrdenia žalobkyne majú logický základ, boli verifikované súdom vykonanou ohliadkou na mieste samom a týmto (tvrdeniam žalobkyne) prisvedčujú i výpovede svedkov, dlhodobo žijúcich v susedstve predmetného rodinného domu, dlhoročne poznajúcich pomery v rodine žalobkyne a žalovaných, ktorí svedkovia majú rovnako neutrálny vzťah k strane žalobcu, ako aj ku strane žalovanej, teda nie je dôvod pre hodnotenie svedeckých výpovedí (D.M. U. a T. L.) ako tendenčných či účelových. V rámci hodnotenia dôkazov odvolací súd správne poukázal aj na tú okolnosť, že žalobkyňou označená stavba garáže (ani „hospodárskej budovy“) nebola súčasťou majetku prevádzaného z matky D. E. darovaním v polovici na svojho vnuka (žalobcu 3/) a v polovici na svoju dcéru (žalovanú 1/), keď z uvedených prevodných úkonov darovania je zrejmé, že takýmto spôsobom matka žalovanej 1/ a zároveň stará matka žalobcu 3/ previedla vlastnícke právo (darovaním) k celému rodinnému domu, pozemkom a príslušenstvu k rodinnému domu. Logicky z toho vyplýva záver, že pokiaľ by táto mala za to, že je taktiež vlastníčkou postavenej garáže, resp. že jej vlastnícke právo ako stavebníčke prislúcha, nebol daný rozumný dôvod na to, aby pri darovaní celého ostatného súboru nehnuteľností tieto darovala označeným obdarovaným, avšak takýto úkon neučinila i ohľadom predmetnej garáže, keď tak učinila i k parc. registra „C“ č. XXX, na ktorej sa stavba garáže nachádza. Súdov nižších inštancií sa dostatočne vysporiadali aj s procesným návrhom žalovanej 1/, ktorá navrhla v konaní vypočúť ako svedkyňu T. B., keď súd navrhovanú svedkyňu nemohol vypočúť, nakoľko v priebehu konania zomrela. Žalovaná doložila do spisu jej písomné vyjadrenie napísané počítačom, uvedená výpoveď, resp. vyjadrenie nespĺňalo náležitosti písomnej svedeckej výpovede v zmysle ustanovenia § 196 ods. 3 CSP, prihliadol súd na uvedené podanie ako na listinu a toto vyhodnotil v kontexte ďalších vykonaných dôkazov.

28. Z nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 245/2022 z 20. septembra 2022 vyplýva, že „arbitrárnosť a zjavná neodôvodnenosť rozhodnutí všeobecných súdov sú najčastejšie dané rozporom súvislostí ich právnych argumentov a skutkových okolností prerokúvaných prípadov s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou

proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky pritom musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 ústavy (m. m. II. ÚS 336/2019).“ Svojvôľa (arbitrárnosť) sa v zásade môže prejavovať v dvoch podobách: ako procesná svojvôľa, teda hrubé alebo opakované porušenie zásadných ustanovení právnych predpisov upravujúcich postup orgánu verejnej moci, alebo ako hmotnoprávna (meritórna) svojvôľa, teda extrémny nesúlad medzi právnym základom pre rozhodovanie vecí a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). O arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide aj vtedy, ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

29. Dovolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie aj rozsudok odvolacieho súdu spĺňajú kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí v zmysle § 220 ods. 2 CSP a § 393 CSP, preto ich nemožno považovať za neodôvodnené či zjavne arbitrárne (svojvoľné). Potrebné je zdôrazniť, že prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie vecí; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Pritom platí, že súd v opravnom konaní nemusí dať odpoveď na všetky námietky uvedené v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú (podľa názoru súdu) podstatný význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktoré je predmetom preskúmania v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05).

29.1. Odôvodnenie rozsudkov súdu prvej inštancie aj odvolacieho súdu v posudzovanom spore zodpovedá základnej (formálnej) štruktúre odôvodnenia rozhodnutia. Súslednosti jednotlivých častí odôvodnení a ich obsahové (materiálne) náplne zakladajú súhrnne ich zrozumiteľnosť aj všeobecnú interpretačnú presvedčivosť. Z odôvodnenia rozsudkov vyplýva vzťah medzi skutkovými zisteniami aj úvahami pri hodnotení dôkazov na jednej strane a právnymi závermi na strane druhej. V hodnotení skutkových zistení neabsentuje žiadna relevantná skutočnosť alebo okolnosť, súdy ich náležitým spôsobom v celom súhrne posúdili a náležite vyhodnotili. Ich argumentácia je koherentná a rozhodnutia konzistentné, logické a presvedčivé, zvolené premisy aj závery, ku ktorým na ich základe súdy dospeli, sú prijateľné pre právnickú aj laickú verejnosť.

30. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil, preto je dovolanie žalovanej 1/ procesne neprípustné, čo je dôvod na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

31. O trovách odvolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.